

การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ  
ตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

Public Participation in Disease Prevention and Treatment

Health Ban Du Health Promoting Hospital At Samat District, Roi-Et Province

บัณฑิต สายทอง

พระครูสุตวรธรรมกิจ, ผศ.ดร.

ผศ.ดร.สยามพร พันธไชย

Bandit Saithong

Phrakhrusutaworathammakit ,Asst.Prof. Dr.

Asst.Prof. Dr.Siamporn Phanthachai

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

RoiEt Buddhist college

Email: 6341702010@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ: 19 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 24 สิงหาคม 2565

Received: August 19, 2022; Revised: August 24, 2022; Accepted: August 24, 2022

## บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันการรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด 2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันการรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เพื่อศึกษาแนวทางการการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันการรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ได้จำนวน 368 คน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การโดยทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีผลแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันการรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันการ

รักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน แต่อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการการพัฒนาท้องถิ่นไม่ต่างกัน 3. แนวทางการการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ พบว่า 1.ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2.ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3. ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4.ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

**คำสำคัญ :** การมีส่วนร่วม, ประชาชน, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

## Abstract

This research paper aims to 1. To study the level of public participation in the field of health prevention and treatment activities, Ban Du District Health Promotion Hospital. 2. To compare public participation in preventive and health care activities, Ban Du Subdistrict Health Promotion Hospital. 3. To study the guidelines for public participation in the field of health prevention and treatment activities, Ban Du Subdistrict Health Promotion Hospital. The district may be Able to Roi Et Province This research is a quantitative research method. The sample used in this research was 368 people living in Ban Du Subdistrict, Roi Et Province, using the sampling method from Taro Yamane's formula. When a difference is found, the average difference is compared on a per-pair basis. With minimal significant variances

The results showed that 1. The level of public participation of Ban Du Subdistrict Health Promoting Hospital, The District may be able to Roi Et Province as a whole, is very high and the level of public participation in the prevention and treatment activities of Ban Du District Health Promoting Hospital. Districts may be able, as a whole, to a considerable extent 2. The results compared public participation in health prevention and treatment activities at Ban Du District Health Promotion Hospital, classified by personal factors, gender, level of education, occupation, and income. Participate in local development differently, but with different ages. Participation in local development is no different. 3. Guidelines for public participation in the field of health prevention and treatment activities, Ban Du Subdistrict

Health Promotion Hospital. It was found that 1. Encourage the public to participate in the monitoring and evaluation of the implementation of preventive and health care activities of the district health promotion hospital. 2. Promote people to participate in the implementation of preventive and health treatment activities, hospitals promote sub-district health. 3. Encourage people to participate in the interests in carrying out preventive and health treatment activities, hospitals, health promotion districts. 4. Promote public participation, monitoring and evaluation of the implementation of preventive and health treatment activities, hospitals promote sub-district health.

**Keywords:** Participation, People, Health promoting hospitals

## บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มีสาระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม ในมาตรา 55 บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับ บริการสาธารณสุขที่มี ประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง” เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกัน โรคและส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทยแผน ไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการ จัดบริการนั้นต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและ ป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟู สุขภาพด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560:13)

สำหรับประเทศไทย ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้มีการพัฒนา นโยบายสาธารณสุขที่เน้นในการให้บริการรักษาพยาบาลโดยมีการขยายบริการ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ จนกระทั่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 ที่ผ่านมา ที่มีนโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการทางสุขภาพทั้งด้าน การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพและ การป้องกันโรคอย่างได้มาตรฐาน เสมอภาค และเท่าเทียมกัน จะเห็นได้ว่า ภายใต้ นโยบายสาธารณสุขได้มี วิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ได้มีการแปลงนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติโดยกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายและแผน เพื่อให้ มีการดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง สร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการดูแลสุขภาพ คนไทยต้นตัว และ เปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพ ออกกำลังกายบริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัย ลดความเครียด เพื่อลด โรคที่สำคัญ ได้แก่ โรคหลอดเลือดและหัวใจ ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน และมะเร็ง เป็นต้น รวมทั้ง กิจกรรมอื่น ๆ ที่จำเป็นในการรักษาสุขภาพและทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น ต่อการสร้างสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยมีภาครัฐสนับสนุน และมีความจำเป็น ในการสร้างและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็น ประเทศที่มีการสร้างสุขภาพ ทั้งในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และสุดท้าย ประเทศที่มุ่งสู่สุขภาพดีในอนาคต อันใกล้ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข 2554 : 1)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) นับเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนา ระบบบริการปฐมภูมิอันเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพระบบบริการปฐมภูมิที่ มีการกำหนดรูปแบบและระบบการสนับสนุนที่จริงจิงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี โดยมีการใช้จ่ายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อน ให้เกิด รพ.สต. ที่มีคุณภาพ นอกเหนือไปจากเรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างที่มีการดำเนินการอยู่ตาม แผนงบประมาณแล้วคือการทำให้เกิดการทำงานหรือให้บริการสำคัญสำหรับประชาชน ตามแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพ (นพ.ชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ,2552:9) จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ อาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจากโรคที่สำคัญ 5 โรค ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมองและโรคมะเร็ง ซึ่งอาจเป็นภาระในด้านสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจ หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นเหตุถึงปลายเหตุให้เป็นระบบแบบครอบคลุม จะทำให้สถานการณ์มีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น ขาดการพัฒนากระบวนการเฝ้าระวังติดตามควบคุมป้องกันและสร้างเสริมสุขภาพ และขาดความมีทักษะและความพร้อมของบุคลากรเครื่องมือ ตลอดจนระบบงานในการดูแลรักษาพยาบาลและการจัดการโรควิธี ชีวิตส่วนใหญ่ดำเนินการในลักษณะตั้งรับในสถานพยาบาล รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ดังนั้นจำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมผลักดัน ให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาตำบลจัดการสุขภาพจึงถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูประบบสุขภาพ โดยเน้นการส่งเสริมให้มีการสร้างสุขภาพของบุคคลครอบครัวและชุมชนภายใต้แนวคิด “ชุมชนท้องถิ่น เป็นเจ้าของสุขภาพชุมชน” เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์กลไกการดำเนินงานภาครัฐทุกระดับต้อง ปรับบทบาทจากผู้ให้บริการแบบตั้งรับหรือขึ้นำด้านสุขภาพของประชาชน มาเป็นผู้ให้ข้อมูลและทำ หน้าที่เชื่อมประสานภาคส่วนต่างๆ ของชุมชนเข้ามาดำเนินงานร่วมกัน ผลักดันให้เกิดการสร้างเสริม สุขภาพให้มากขึ้นมีการจัดการระบบเฝ้าระวังภัยพิบัติคุกคามด้านสุขภาพลดภาวะการเจ็บป่วยควบคุมสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เกิดสมดุลแห่งสุขภาพชุมชนโดยประชาชนชุมชน ภาคเครือข่าย ทั้ง ภาครัฐและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการดำเนินงานพัฒนา และขับเคลื่อนพลังชุมชน ร่วมกันอย่างต่อเนื่องเกิดเป็นระบบสุขภาพชุมชนที่ครอบคลุมถึงสุขภาวะและความมั่นคงในชีวิตได้ อย่างยั่งยืนเพื่อให้การพัฒนาตำบลจัดการสุขภาพมีรูปธรรมการดำเนินงานตลอดจนมีพัฒนาการ จัดการสุขภาพรูปแบบใหม่ด้วยภูมิปัญญาและการรวมพลังของชุมชนในท้องถิ่น จึงต้องอาศัยการสร้าง และสนับสนุนเครือข่ายกลไกตำบลจัดการสุขภาพที่สะท้อนการทำงานเชิงพัฒนาสังคมในรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Network) อันได้แก่ เครือข่ายที่เลี้ยงตั้งแต่ระดับ จังหวัด อำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัคร สาธารณสุข เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนตำบลจัดการสุขภาพที่เข้มแข็งที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการ ดำเนินงานโดยอาศัยแผนสุขภาพตำบล กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลและอื่นๆเป็นเครื่องมือใน การสนับสนุนภาคีเครือข่ายในพื้นที่ พัฒนาโครงการริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ที่น่าไปสู่นวัตกรรม การ ส่งเสริม ป้องกัน และจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชน ให้เกิดเป็นต้นแบบตำบลการมีสุขภาพที่ดี มีระบบระวังภัยพิบัติคุกคามด้านสุขภาพและที่สำคัญมีการ

พัฒนาต่อยอดนวัตกรรมสุขภาพภายใน ชุมชนเองและบุคคลภายนอกที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้ระบบสุขภาพชุมชน โดยเกิดประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนตลอดไป (นายแพทย์สุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย และคณะ,2555:12)

ด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ หรือชื่อเดิม(สถานีอนามัย) ตำบลบ้านดู่ สภาพทางสังคมมี โรงเรียน สถานีตำรวจตำบลบ้านดู่ องค์การบริหารส่วนตำบล วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ การสังคมสงเคราะห์ มี ประชากร เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ รวมกันจากข้อมูลปีพ.ศ. 2563 ประมาณ 5506 คน ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 กิจกรรมของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมีกิจกรรม (อสม) หรืออาสาสมัครชุมชนในด้านสุขภาพช่วยในการป้องกันโควิด19 ของตำบลบ้านดู่ได้เป็นอย่างดี กิจกรรมเพศศึกษาแก่วัยรุ่น ผู้ป่วยเบาหวาน ป้องกัน ไข้เลือดออก ภัยจากยาเสพติด และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมายที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชน และประชากรมีสุขภาพใจ สุขภาพกายที่ดี แต่ก็มีผู้คนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยมากเพราะคิดว่าเสียเวลาไม่มีความจำเป็น

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและรักษาสุขภาพของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหา ข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ชาวตำบลบ้านดู่ได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสุขภาพสิทธิประโยชน์ของตนเองในการ รักษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ฉะนั้นวิจัยฉบับนี้จะมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และสุขภาพที่ดีของชาวตำบลบ้านดู่

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3 เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

### วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ดครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

#### ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 4,514 คน (ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง,2565:ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด คำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน (Yamane, 1973:580-581)

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ (ประยูร ศรีประสาธน์,2542:1) และการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ 1. ด้านการตัดสินใจ 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านผลประโยชน์ 4. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล (Cohen, J.M., & Uphoff, N.T.,1981)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านนโยบาย 2. ด้านการบริหารการจัดการ 3. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม 4. ด้านกิจกรรม (World Health Organization [WHO],1986:ออนไลน์)

### ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยกำหนดในเขตพื้นที่ตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 11 หมู่บ้าน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือลักษณะของเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเครื่องมือนั้นมาปรับข้อความเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการวิจัยในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ โดยแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล

ตอนที่ 3 ปั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมด้านการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ ได้แก่ 1. ด้านนโยบาย 2.ด้านการบริหารจัดการ 3.ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม 4.ด้านกิจกรรม

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการป้องกันและรักษาสุขภาพ ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

### **การเก็บรวบรวมข้อมูล**

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ถึงผู้นำชุมชนในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้องทั้งหมด 368 ชุด และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

### **การวิเคราะห์ข้อมูล**

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา การมีส่วนร่วมด้านการป้องกันและรักษาสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

### สรุปผล

ในการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อการอธิบายให้ง่ายต่อเข้าใจผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.71$  S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.74$  S.D. = 0.89) 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.67$  S.D. = 0.87) 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$  S.D. = 0.89) 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.63$  S.D. = 0.94) และ การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.74$  S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านนโยบาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.92$  S.D. = 0.88) 2. ด้านการบริหารการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.78$  S.D. = 0.88) 3. ด้านร่วมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.70$  S.D. = 0.91) 4. ด้านกิจกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.55$  S.D. = 0.98)

ส่วนที่ 2 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอาชีพกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 3 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ ด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนมีส่วนร่วมคิดพัฒนาหรือคิดแก้ปัญหาในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ ด้านการได้รับผลประโยชน์ ประชาชนได้รับประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและรับทราบโดยทั่วถึงโดยผ่านช่องทางต่างๆ อย่างการปิดประกาศ/หออกระจายข่าว/อินเทอร์เน็ต ด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ ได้มีพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพอยู่เสมอมา ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาสุขภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิवास วิรัช (2557: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลบ้านกลาง ของสถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ตำบลบ้านกลาง ของสถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน โดยภาพรวมประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **มุกดา เตจิสสา (2558: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปาน

กลาง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางสาวพรกมล ตาปาง (2559: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอบางสามารถ จังหวัดลำพูน” พบว่า ระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอบางสามารถ จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบาย พบว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการกำหนดแนวทางดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้น่ารื่นรมย์ ดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงได้มีการรณรงค์ให้ประชาชนใช้บริการ ได้ใช้บริการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ ได้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนด้านการบริหารจัดการ พบว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลการบริหารโครงการโดยการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการอย่างชัดเจน จัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการรวมถึงกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการอย่างเหมาะสม มีกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจน และได้มีการกำหนดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้มีการจัดการดำเนินกิจกรรม ติดตาม และตรวจสอบข้อมูล ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและรักษาสุขภาพ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม พบว่า จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพในผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก ได้ให้ทุกภาคส่วนรวมถึงประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาสุขภาพเต็มที่ ซึ่งประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ด้านกิจกรรม พบว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการแผนดำเนินงานโดยการกำหนดระยะเวลาทั้งสั้นและยาวได้อย่างเหมาะสม มีการประเมินผลและปรับปรุงแผนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้มีการวางแผนการพัฒนาดำเนินกิจกรรมตามแผนกิจกรรมต่างอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางสาวพรกมล ตาปาง (2559: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอบางสามารถ จังหวัดลำพูน” พบว่า ระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอบางสามารถ จังหวัดลำพูน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านศีลภาวนามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกายภาวนา ด้านปัญญาภาวนา ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านจิตภาวนา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กัลยารัตน์ อินทบุญศรี (2563: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพประชาชนในวิกฤตโควิด-19 ในเขตอำเภอป่าสัก จังหวัดอุดรธานี” พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพประชาชนในวิกฤตโควิด-19 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพประชาชนในวิกฤตโควิด-19 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อดิสร สมเจริญสิน (2563: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่จังหวัดตากด้วยกระบวนการ เอไอซี” พบว่า การดำเนินงานกองทุนฯส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการประเมิน โดยเฉพาะด้านการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์สำหรับหญิงมีครรภ์และด้านการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดพี่เลี้ยงในการกำกับติดตามช่วยเหลือ รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการดำเนินการ 5 ขั้นตอน 4) ผลผลิต 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินรูปแบบฯด้านความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ผลการทดลองใช้รูปแบบฯคณะกรรมการกองทุนฯมีความรู้ มีแนวทางดำเนินงาน มีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลการประเมินด้านชุดสิทธิประโยชน์ทั้ง 5 ชุดผ่านการประเมิน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน อายุ โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ทราบว่าเพศมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาวิชฌู วิสารโท (พานนท์) (2558: บทคัดย่อ)** ได้ค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลโนนสะอาด แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ทราบว่าอายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาชัชวาลย์ อภินนโท (เกิดแก้ว) (2556: บทคัดย่อ)** ได้วิจัยเรื่อง “การให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลท่าโรง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์” พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และประสบการณ์เข้ารับบริการ มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลท่าโรง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามหลักสังคหวัตถุธรรมไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ทราบว่าการศึกษาไม่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัญชลินทร์ ป้อมคำ (2558: บทคัดย่อ)** ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า เพศและอาชีพของอาสาสมัครสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ส่วน อายุ การศึกษา และรายได้ของอาสาสมัครสาธารณสุข ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง

ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ทราบว่าอาชีพไม่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางสาวพรกมล ตาปาง (2559: บทคัดย่อ)** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอบางบาล จังหวัดลำพูน” พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ที่พักอาศัย สุขภาพ การออกกำลังกาย และกิจกรรมทางศาสนาที่ปฏิบัติ พบว่า เมื่อจำแนกตาม เพศ อาชีพ รายได้ ที่พักอาศัย สุขภาพ และการออกกำลังกาย แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ทราบว่ารายได้ไม่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีรวัฒน์ โรจนมงคล (2562: บทคัดย่อ)** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และ

รายได้ต่อเดือน ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดอยุธยา พบว่า 1.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4.จัดให้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

## ข้อเสนอแนะ

### 1.ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

1.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

1.3 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

1.4 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

### 2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ เพื่อพัฒนาให้ประชาชนและหน่วยงานของราชการในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาว่ามีปัจจัยข้อใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านกิจกรรมการป้องกันและรักษาสุขภาพ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

กัลยารัตน์ อินทบุญศรี.(2563).การมีส่วนร่วมส่งเสริมสุขภาพประชาชนในวิกฤตโควิด-19 ในเขตอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี.วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.9(2), 625-635.

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์.(2550).การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการ  
บริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- ธีรวัฒน์ โจรนมนกค.(2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ  
บริหาร ส่วนตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์  
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช  
วิทยาลัย.
- นพ.ชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ.(2552).คู่มือการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.พิมพ์ครั้งที่2.  
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- นายแพทย์สุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย และคณะ.(2555).แผนการตรวจราชการและนิเทศงานระดับกระทรวง  
กระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555.การดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายและ  
แก้ไขปัญหาเร่งด่วน.สืบค้นเมื่อ 10 ก.พ. 2555 จาก:  
<http://phmahidolbhusita.blogspot.com/2010/02/blog-post.html>.
- นิवास วิรัช.(2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ตำบลบ้าน  
กลาง ของสถานีตำรวจภูธรเมืองลำพูน.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ  
ประศาสนศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประยูร ศรีประสาธน์.(2542).ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา  
ประจำโรงเรียนประถมศึกษา.รายงานการวิจัย.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรกมล ตาปาง.(2559). การพัฒนาพฤติกรรม การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเชิงพุทธของผู้สูงอายุในเขต  
เทศบาลตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต  
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาชัชวาลย์ อภินันโท (เกิดแก้ว).(2556). การให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ  
ชุมชนตำบลท่าโรงอำเภอลำปาง จังหวัดพะเยา.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต  
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิชญ์ วิสารโท (พานนท์).(2558).การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักอปริ  
หานิยธรรมของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดหนองบัวลำภู.วิทยานิพนธ์  
พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬ  
าลงกรณราชวิทยาลัย.
- มุกดา เตจ๊ะสา.(2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอ  
เวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน  
ศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.(2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข.(2554).กรอบยุทธศาสตร์งานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ระดับชาติ ปี 2554 – 2558.กรุงเทพมหานคร: บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.

อดิศร สมเจริญสิน.(2563).การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่จังหวัดตากด้วยกระบวนการ เอไอซี.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก.วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.7(9), 301-315.

อัญชลินทร์ ป้อมคำ.(2558). บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของ ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์,พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T.(1981). Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies.New York: Cornell University Press.

World Health Organization. (1986). Ottawa charter for health promotion. Geneva: World Health Organization.

Yamane, Taro.(1973: 580-581). Statistics: An Introductory Analysis. 2d ed. ToKyo: John Weatherhill, Inc.